

Jonas Hellesen

- manden med de mange gøremål

Nogle mennesker formår at sætte sig et næsten u-udsletteligt spor, således også med Jonas. På trods af, at det nu er mere end 90 år siden Jonas Hellesen døde, kan man stadig høre overleverede beretninger om hans liv og færden.

Han blev født i Vivild den 4/2-1819, som søn af ugift fruentimmer Sophie Demonice Jonasdatter, og udlagt til barnefader var Skudeskipper Helle Byrresen fra Randers. At være skudeskipper betød at han sejlede med al forefaldende fragt, mest til de danske havne. Jonas mor var på det pågældende tidspunkt indlogeret hos sin søster, Kirsten Jonasdatter, gift med Jens Poulsen, Indsieder, og boende i Vivild Huse.

Her blev Jonas opfostret som plejebarn, og med hjælp fra fattigvæsenet. Efter sin konfirmation havde Jonas plads på flere gårde på egnen, og i 1837 rejste han, efter sidst at have tjent hos J. Kløve i Gjesing, til Randers for at komme i Bødkerlære.

I 1841 vendte han tilbage til Vivild som udlært Bødker. Han lejede sig ind i aftægtsboligen hos Gdr. M. Jørgensen, og begyndte herfra at oparbejde sig et levebrød.

I 1845 blev Jonas gift med Marie Katrine Clausdatter, som tjente på »Givgård«, og var født her i Vivild.

I kirkebogen står der som en tilføjelse ved vielsen: Sogneforstanderskabet har intet imod at han indgår ægteskab, uanset den u-refunderede understøttelse, han som barn har modtaget af fattigvæsenet. Det skulle åbenbart lige bemærkes, at man lod nåde gå for ret, og bar over med det skyldige beløb.

”Gamle Jonas”. Jonas Hellesen, f. 1819 i Randers, død 1904.

Samtidig købte Jonas et lille hus, beliggende lidt tilbagetrukket, på det nuværende Laggade 20, og fik samtidig bevilling som Høker. Nu var han både Høker og Bødker, men for at supplere sin beskedne indtægt, påtog han sig også at være Postfører. Det betød, at han to gange ugentlig gik den lange tur til Randers med post fra egnens beboere, og returnerede samme dag med de få aviser, og hvad der ellers kunne være at tage med tilbage. Det må indimellem have været en barsk tur i al slags vejr, året rundt. Jonas havde en overgang en vare i sin butik, som i folkemunde hed: Den gode eddike. Men handelen kom myndighederne for øre, og blev stoppet. Det var brændevin han solgte, - uden at have bevilling.

Jonas' hus.

I 1849 blev deres eneste barn født, en søn, Johannes Byrresen Jonassen, men allerede da han var 8 år mistede de ham. Han fik Skarlagensfeber. Det har nok været hårdt for dem, men det var nok medvirkende til at de, i tidens løb, havde flere plejebørn hos sig.

Jonas var et menneske, der altid var villig til at gøre andre en tjeneste. Det medførte, at mange af de små opgaver der kunne være i dagligdagen i et landsogn som Vivil, blev betroet til Jonas. Han var således både Ligsynsmand, Bydemand og Sprøjtesmører. At være Sprøjtesmører betød jo kun at han skulle sørge for at brand-sprøjten altid var klar til udrykning når det var aktuelt, men det var jo vigtigt at

vide, at den var i orden. At være Bydmand betød, at Jonas vandrede rundt og bød ind til de sammenkomster der skulle være - enten det nu var Bryllup, Begravelse eller andre begivenheder. Der har nok vanket en bid brød og en kaffetår hist og her, når Jonas kom med sit ærinde.

I 1864 havde Jonas den sorg at miste sin hustru, hun døde i en alder af kun 49 år.

Det arbejde, Jonas nok værdsatte mest var, da han blev Ringer, Graver og Reserve-degn ved kirken. Han følte sig nært knyttet til kirken, og alt vedrørende den. Som reservedegn måtte han - engang imellem - påtage sig at være forsanger ved gudstjenesterne. Det kneb for ham at følge orglet, så det hændte at han blev et par linier bagefter, inden salmen var sunget færdig, men det tog Jonas sig ikke af. Ringningen med kirkeklokken foregik dengang efter almanakken, hvilket betød, at det om sommeren var meget tidligt om morgenen og sent om aftenen, men Jonas var meget nidkær med sin gerning, og derfor meget præcis.

Han blev også kaldt »det bette præjst«, fordi han gerne gik til hånde i kirken. Ja, endda så ivrigt, at en dag, hvor præsten på grund af en misforståelse, kom for sent til en begravelse, da havde Jonas sagt det der skulle siges, til alles tilfredshed - inden præsten kom og begyndte ceremonien forfra. Det syntes Jonas nu, at det kun var tidsspilde.

Men efterhånden som alderen begyndte at gøre sig gældende, frasagde Jonas sig nogle af sine mange hverv. I folketællingen i 1870 kan man se, at han har en familie Gregersen boende hos sig, og i 1881 sælger han hus og forretning til Poul Jespersen fra Ørsted, som var købmand. Jonas bliver boende som aftægtsmand, også da en søn af Jespersen bygger nyt hus, med forretning og malerværksted.

Jonas boede hos dem i næsten tyve år, men måtte til sin store sorg tilbringe sine sidste år på Lystrup Fattiggård, da Fam. Jespersen ikke mere så sig i sand til at tage sig af ham.

Det er blevet fortalt, at Fru Jespersen besøgte ham en sidste gang derude. Da hun skulle hjem fulgte Jonas hende næsten til Lystrup, og der tog de grædende afsked med hinanden.

Jonas døde kort tid senere, det var i 1904, og han var da blevet 85 år gammel. Et usædvanligt menneske var gået bort.